

Số: /TTr-BTC

Hà Nội, ngày tháng năm 2025

DỰ THẢO 1

TỜ TRÌNH

**Dự thảo Nghị định quy định XPVPHC
trong lĩnh vực phí và lệ phí**

Kính gửi: Chính phủ.

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật (VBQPPL); Quyết định số 1688/QĐ-TTg ngày 06/8/2025 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch triển khai thi hành Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xử lý vi phạm hành chính (XLVPHC); Bộ Tài chính kính trình Chính phủ dự án Nghị định quy định XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí (dự thảo Nghị định) thay thế Nghị định số 109/2013/NĐ-CP ngày 24/9/2013 của Chính phủ quy định XPVPHC trong lĩnh vực quản lý giá, phí, lệ phí, hóa đơn; đã được sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 49/2016/NĐ-CP ngày 27/5/2016 của Chính phủ (sau đây gọi chung là Nghị định 109) như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH VĂN BẢN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

- Tại Nghị quyết số 66-NQ/TW ngày 30/4/2025 của Bộ Chính trị về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới, đã nêu nhiệm vụ: “Khẩn trương sửa đổi, bổ sung các văn bản pháp luật đáp ứng yêu cầu thực hiện chủ trương tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, sắp xếp đơn vị hành chính, gắn với phân cấp, phân quyền tối đa theo phương châm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm” và việc cơ cấu lại không gian phát triển mới ở từng địa bàn”.

- Tại Nghị quyết số 27-NQ/TW ngày 09/11/2022 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa XIII về tiếp tục xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền Xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới, đã nhấn mạnh nhiệm vụ: “Tăng cường giám sát, kiểm tra, thanh tra, phát hiện và xử lý nghiêm minh, kịp thời các hành vi vi phạm pháp luật”.

- Nghị định 109 ban hành trong bối cảnh Pháp lệnh Phí và lệ phí năm 2001 còn hiệu lực thi hành. Do đó, các quy định xử phạt của Nghị định được thiết kế để phù hợp với Pháp lệnh Phí và lệ phí. Khi Luật Phí và lệ phí năm 2015 được ban hành, có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01/01/2017 (thay thế Pháp lệnh Phí và lệ phí). Theo đó, Luật Phí và lệ phí đã có một số sửa đổi, bổ sung về: Trách nhiệm của tổ

chức thu phí, lệ phí; quản lý, sử dụng lệ phí;... Tuy nhiên, Nghị định 109 chưa được sửa đổi kịp thời theo Luật này, dẫn đến chưa bảo đảm thống nhất theo Luật Phí và lệ phí năm 2015.

- Tại khoản 1 Điều 1 Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật XLVPHC đã bổ sung Điều 37a, theo đó: Người có thẩm quyền XPVPHC bao gồm: Chủ tịch Ủy ban nhân dân (UBND) các cấp; thủ trưởng tổ chức thuộc bộ, cơ quan ngang bộ giúp Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước theo ngành, lĩnh vực; thủ trưởng Chi cục thuộc Cục thuộc Bộ; thanh tra viên; trưởng đoàn thanh tra trong thời hạn thanh tra; Chánh Thanh tra của cơ quan thanh tra trong Quân đội nhân dân, Công an nhân dân, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam; trưởng đoàn kiểm tra của bộ, cơ quan ngang bộ trong thời hạn kiểm tra; người có thẩm quyền thuộc các cơ quan thuế, hải quan;... Quy định của Luật này đã đặt ra yêu cầu sửa đổi, bổ sung quy định về thẩm quyền XPVPHC trong Nghị định 109 để phù hợp với Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật XLVPHC.

- Theo quy định tại Điều 6 Nghị định số 189/2025/NĐ-CP ngày 01/7/2025 của Chính phủ quy định chi tiết Luật XLVPHC về thẩm quyền XPVPHC (Nghị định 189) thì liên quan đến thẩm quyền XPVPHC của một số người có thẩm quyền XPVPHC về phí và lệ phí quy định tại Nghị định 109 đã có nhiều sửa đổi, bổ sung. Theo đó: Người có thẩm quyền XPVPHC bao gồm: Cục trưởng Cục Quản lý, giám sát chính sách thuế, phí và lệ phí (Cục QLGSCST); trưởng đoàn kiểm tra do Thủ trưởng tổ chức thuộc bộ, cơ quan ngang bộ thành lập; trưởng đoàn kiểm tra do Bộ trưởng, thủ trưởng cơ quan ngang bộ thành lập; chủ tịch UBND các cấp; người có thẩm quyền trong cơ quan thuế, hải quan;...

Vì vậy, cần ban hành Nghị định thay thế Nghị định 109 để bảo đảm phù hợp quy định pháp luật hiện hành về XLVPHC.

2. Cơ sở thực tiễn

- Thực tiễn cho thấy, bên cạnh kết quả đạt được, quy định XPVPHC về phí và lệ phí tại Nghị định 109 đã bộc lộ một số hạn chế:

+ Quy định XPVPHC chưa bao quát các hành vi vi phạm nhiệm vụ của tổ chức, cá nhân quy định tại Luật Phí và lệ phí có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01/01/2017: (i) Hành vi thu phí khi chưa có quy định là tổ chức thu phí, lệ phí (vi phạm Điều 7 Luật Phí và lệ phí); (ii) vi phạm quy định về trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí (vi phạm Điều 14 Luật Phí và lệ phí); (iii) tự đặt và thu các loại phí, lệ phí (vi phạm điểm a khoản 1 Điều 16 Luật Phí và lệ phí).

+ Tại Điều 22 Nghị định 109 quy định xử phạt hành vi vi phạm quy định “đăng ký phí, lệ phí” chưa phù hợp với Điều 11 Luật Phí và lệ phí. Vì Luật này không quy định nghĩa vụ “đăng ký phí, lệ phí”.

+ Quy định về biện pháp khắc phục hậu quả, thẩm quyền lập biên bản và XPVPHC chưa phù hợp. Ví dụ: (i) Biện pháp khắc phục hậu quả tại Nghị định 109 chưa bao gồm biện pháp “buộc thực hiện trách nhiệm theo quy định pháp luật phí

và lệ phí”, chưa đồng bộ với quy định tại khoản 1 Điều 28 Luật XLVPHC; (ii) Một số thẩm quyền XPVPHC tại Nghị định 109 chưa đồng bộ với Nghị định 189; (iii) Nghị định 109 chưa quy định thẩm quyền lập biên bản của viên chức đang thi hành công vụ để đồng bộ với quy định tại khoản 4 Điều 6 Nghị định số 118/2021/NĐ-CP ngày 23/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật XLVPHC. Vì vậy, chưa phát huy đầy đủ hiệu lực, hiệu quả.

- Nghị định 109 quy định XPVPHC trong 03 lĩnh vực: Phí và lệ phí; giá và hóa đơn. Đến nay, XPVPHC trong lĩnh vực giá, hóa đơn đã được tách và quy định riêng tại 02 Nghị định của Chính phủ: Số 87/2024/NĐ-CP ngày 12/7/2024 quy định XPVPHC trong quản lý giá và Số 125/2020/NĐ-CP ngày 19/10/2020 quy định XPVPHC về thuế, hóa đơn. Vì vậy, cần ban hành Nghị định thay thế Nghị định 109 để bảo đảm đồng bộ, thống nhất trong hệ thống pháp luật.

- Tại mục XII.1 Phụ lục kèm theo Quyết định số 1688/QĐ-TTg đã giao Bộ Tài chính xây dựng trình Chính phủ dự thảo Nghị định thay thế Nghị định 109, thời gian trình Chính phủ trong tháng 12/2025.

Vì vậy, để thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Quyết định số 1688/QĐ-TTg, cần thiết ban hành Nghị định quy định XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí thay thế Nghị định 109, bảo đảm đồng bộ, thống nhất, toàn diện; góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về phí và lệ phí; phù hợp chủ trương chính sách, pháp lý và thực tiễn.

II. MỤC ĐÍCH BAN HÀNH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG NGHỊ ĐỊNH

1. Mục đích ban hành Nghị định

- Thể chế hóa quan điểm, chủ trương của Đảng, Nhà nước về XPVPHC và hoạt động quản lý phí, lệ phí tại Luật XLVPHC và Luật Phí và lệ phí;
- Thống nhất, đồng bộ với các quy định của pháp luật liên quan;
- Thiết lập hành lang pháp lý đầy đủ để XLVPHC về phí và lệ phí;
- Tăng tính răn đe, công bằng và minh bạch; góp phần nâng cao kỷ cương, kỷ luật ngân sách nhà nước.

2. Quan điểm xây dựng

- Thể chế hóa chủ trương của Đảng, Nhà nước về XPVPHC, bảo đảm tính khả thi, đồng bộ với hệ thống pháp luật hiện hành;
- Thực hiện đúng quy định về xây dựng, ban hành Nghị định của Luật Ban hành VBQPPL và Nghị định số 78/2025/NĐ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Ban hành VBQPPL;
- Nghị định phải có cơ cấu, bố cục hợp lý; nội dung khả thi; bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ của hệ thống pháp luật; tập trung vào các quy định cụ thể về hành vi vi phạm, hình thức xử phạt, mức phạt, biện pháp khắc phục hậu quả; thẩm quyền lập biên bản và XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NGHỊ ĐỊNH

Dự thảo Nghị định xây dựng theo trình tự, thủ tục thông thường quy định tại Luật Ban hành VBQPPL và Nghị định số 78/2025/NĐ-CP.

Thực hiện chỉ đạo của Lãnh đạo Chính phủ, Bộ Tài chính đã chủ trì, phối hợp với Bộ Tư pháp, Thanh tra Chính phủ, Văn phòng Chính phủ và các cơ quan liên quan tiến hành nghiên cứu, xây dựng dự thảo Nghị định và dự thảo Tờ trình.

Quá trình xây dựng dự thảo Nghị định bao gồm các bước sau:

1. Nghiên cứu và đánh giá Nghị định 109, các văn bản liên quan và thực tiễn: Bộ Tài chính đã tiến hành rà soát các quy định pháp luật hiện hành, bao gồm Luật Phí và lệ phí năm 2015, Luật XLVPHC (sửa đổi, bổ sung năm 2025), Nghị định 109 và các văn bản liên quan; đồng thời, đánh giá thực tiễn thi hành Nghị định 109 để xác định bất cập, khoảng trống pháp lý và nhu cầu ban hành Nghị định mới.

2. Soạn thảo dự thảo Nghị định: Bộ Tài chính đã tổ chức các nhóm công tác chuyên môn để soạn thảo dự thảo Nghị định, đảm bảo các quy định về hành vi vi phạm, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả và thẩm quyền xử phạt phù hợp với thực tiễn và các quy định pháp luật hiện hành.

3. Lấy ý kiến đóng góp:....

4. Thẩm định dự thảo Nghị định:....

5. Hoàn thiện dự thảo Nghị định: Trên cơ sở các ý kiến đóng góp từ các bộ, ngành, địa phương, tổ chức, cá nhân và ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp, Bộ Tài chính đã chỉnh lý, hoàn thiện dự thảo Nghị định, dự thảo Tờ trình và các tài liệu liên quan (Báo cáo tổng kết việc thi hành Nghị định 109; Bản so sánh, thuyết minh nội dung dự thảo Nghị định; Báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến).

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA NGHỊ ĐỊNH

1. Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

1.1. Về phạm vi điều chỉnh: Nghị định này quy định các hành vi vi phạm hành chính, hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả đối với từng hành vi vi phạm hành chính, thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính và thẩm quyền XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí.

1.2. Về đối tượng áp dụng: Nghị định áp dụng đối với tổ chức, cá nhân có hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực phí và lệ phí; người có thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính và người có thẩm quyền XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí; các cơ quan, tổ chức, cá nhân khác có liên quan.

2. Bố cục của dự thảo Nghị định

Dự thảo Nghị định được kết cấu thành 04 chương, tổng số 17 điều, cụ thể:

Chương I. Những quy định chung, gồm 05 điều, từ Điều 1 đến Điều 5, quy định về phạm vi điều chỉnh; đối tượng áp dụng; hình thức xử phạt và biện pháp khắc phục hậu quả; quy định về mức phạt tiền và thời hiệu xử phạt.

Chương II. Hành vi vi phạm hành chính, hình thức xử phạt, mức xử phạt và biện pháp khắc phục hậu quả trong lĩnh vực phí và lệ phí, gồm 07 điều, từ Điều 6 đến Điều 12, quy định về:

Thứ nhất, hành vi vi phạm quy định về tổ chức thu phí, lệ phí (Điều 6). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 7 Luật Phí và lệ phí.

Thứ hai, hành vi tự đặt và thu các loại phí, lệ phí, vi phạm quy định về trách nhiệm của người nộp phí, lệ phí (Điều 7). Đây là hành vi vi phạm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 16 và khoản 1 Điều 15 Luật Phí và lệ phí.

Thứ ba, hành vi vi phạm quy định về miễn, giảm phí, lệ phí (Điều 8). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 10 Luật Phí và lệ phí.

Thứ tư, hành vi vi phạm quy định về kê khai phí, lệ phí (Điều 9). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 11 Luật Phí và lệ phí.

Thứ năm, hành vi vi phạm quy định về nộp phí, lệ phí (Điều 10). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 11, Điều 12, Điều 13 Luật Phí và lệ phí.

Thứ sáu, hành vi vi phạm quy định về quản lý, sử dụng phí (Điều 11). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 12 Luật Phí và lệ phí.

Thứ bảy, hành vi vi phạm quy định trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí (Điều 12). Đây là hành vi vi phạm quy định tại Điều 14 Luật Phí và lệ phí.

Chương III. Thẩm quyền lập biên bản và XPVPHC, gồm 02 điều là Điều 13 và 14, quy định thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính và XPVPHC trong lĩnh vực quản lý phí, lệ phí.

Chương IV. Điều khoản thi hành, gồm 03 điều, từ Điều 15 đến Điều 17, quy định về hiệu lực thi hành, điều khoản chuyển tiếp và trách nhiệm thi hành.

3. Nội dung cơ bản của dự thảo Nghị định

3.1. Nội dung sửa đổi, hoàn thiện

Thứ nhất, sửa đổi, hoàn thiện phạm vi điều chỉnh và đối tượng áp dụng

Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng của Nghị định 109 là các nội dung liên quan đến XPVPHC trong 03 lĩnh vực giá; phí, lệ phí và hóa đơn.

Tại dự thảo Nghị định chỉ quy định phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng liên quan đến XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí. Vì XPVPHC trong lĩnh vực giá và hóa đơn đã được tách riêng quy định tại 02 Nghị định: Số 87/2024/NĐ-CP và số 125/2020/NĐ-CP.

Thứ hai, sửa đổi, hoàn thiện quy định XPVPHC đối với hành vi vi phạm quy định trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí

- Tại Nghị định 109 quy định XPVPHC đối với một số hành vi thuộc trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí¹.

- Tại Điều 14 Luật Phí và lệ phí đã quy định trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí². Để bảo đảm thống nhất, bao quát đầy đủ các hành vi vi phạm quy định trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí; tại dự thảo Nghị định đã quy định XPVPHC đối với “hành vi vi phạm quy định về trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí” thay thế các quy định XPVPHC đối với từng hành vi riêng lẻ liên quan đến trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí tại Nghị định 109.

- Về mức phạt tiền: Tại Nghị định 109 quy định mức phạt tiền đối với các hành vi vi phạm trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí từ 100.000 đồng đến 10.000.000 đồng. Hiện mức phạt tiền tối thiểu 100.000 đồng chưa đảm bảo tính răn đe. Đề phù hợp với điều kiện kinh tế xã hội hiện nay, tại dự thảo Nghị định quy định mức phạt tiền từ 300.000 đồng đến 10.000.000 đồng (bằng mức phạt tại Nghị định 109).

- Về biện pháp khắc phục hậu quả: Nhằm mở rộng phạm vi khắc phục hậu quả so với Nghị định 109, buộc đối tượng vi phạm phải thực hiện các nghĩa vụ hành chính khác theo Luật Phí và lệ phí và các văn bản liên quan; nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật của tổ chức thu phí, lệ phí; bảo đảm công bằng, nghiêm minh; tại dự thảo Nghị định đã kế thừa biện pháp khắc phục hậu quả tại Nghị định 109 (Buộc nộp vào ngân sách nhà nước toàn bộ số tiền có được do hành vi vi phạm). Đồng thời, bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả: Buộc thực hiện trách nhiệm theo quy định của pháp luật phí, lệ phí (Trong đó, bao gồm thu đủ số tiền còn thiếu so với mức thu phí, lệ phí được quy định).

Thứ ba, sửa đổi, hoàn thiện thẩm quyền XPVPHC

Tại Điều 14 dự thảo Nghị định đã sửa đổi, hoàn thiện quy định thẩm quyền XPVPHC của Chủ tịch UBND cấp tỉnh, cấp xã; người có thẩm quyền XPVPHC

¹ Điều 23. Hành vi vi phạm quy định công khai chế độ thu phí, lệ phí

Điều 28. Hành vi vi phạm quy định về in chứng từ thu phí, lệ phí

Điều 29. Hành vi vi phạm quy định về đăng ký sử dụng chứng từ thu phí, lệ phí

Điều 30. Hành vi vi phạm quy định về sử dụng chứng từ thu phí, lệ phí

Điều 31. Hành vi vi phạm quy định về quản lý chứng từ thu phí, lệ phí

Điều 32. Hành vi làm mất, cho, bán chứng từ thu phí, lệ phí

² Điều 14. Trách nhiệm của tổ chức thu phí, lệ phí

1. Niêm yết công khai tại địa điểm thu và công khai trên Trang thông tin điện tử của tổ chức thu phí, lệ phí về tên phí, lệ phí, mức thu, phương thức thu, đối tượng nộp, miễn, giảm và văn bản quy định thu phí, lệ phí.

2. Lập và cấp chứng từ thu cho người nộp phí, lệ phí theo quy định của pháp luật.

3. Thực hiện chế độ kế toán; định kỳ báo cáo quyết toán thu, nộp, sử dụng phí, lệ phí; thực hiện chế độ công khai tài chính theo quy định của pháp luật.

4. Hạch toán riêng từng loại phí, lệ phí.

5. Báo cáo tình hình thu, nộp, quản lý, sử dụng phí, lệ phí.

trong cơ quan thuế; thẩm quyền XPVPHC của Thanh tra để phù hợp với thẩm quyền XPVPHC quy định tại khoản 1 Điều 37a Luật XLVPHC; Điều 5, 7 và 13 Nghị định 189.

3.2. Nội dung bổ sung

Thứ nhất, bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả

Tại điểm c khoản 1 Điều 3, điểm b khoản 2 Điều 7 và khoản 3 Điều 12 dự thảo Nghị định đã bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả: Buộc thực hiện trách nhiệm theo quy định của pháp luật phí và lệ phí.

Việc bổ sung biện pháp khắc phục hậu quả này phù hợp quy định tại khoản 1 Điều 28 Luật XPVPHC, nhằm mở rộng phạm vi khắc phục hậu quả so với Nghị định 109, buộc đối tượng vi phạm phải thực hiện các nghĩa vụ theo quy định của pháp luật phí và lệ phí.

Thứ hai, bổ sung quy định xác định mức phạt tiền của Cục trưởng Cục thuộc bộ là trưởng đoàn kiểm tra do Thủ trưởng tổ chức thuộc bộ thành lập

Tại khoản 3 Điều 4 dự thảo Nghị định đã bổ sung quy định trường hợp trưởng đoàn kiểm tra do Thủ trưởng tổ chức thuộc bộ thành lập là Cục trưởng Cục thuộc bộ thì mức phạt tiền tối đa đến 50.000.000 đồng đối với cá nhân, đến 100.000.000 đồng đối với tổ chức.

Việc bổ sung này nhằm phân định rõ trường hợp Cục trưởng Cục thuộc bộ là trưởng đoàn kiểm tra do Thủ trưởng tổ chức thuộc bộ thành lập thì việc xác định mức phạt tiền tối đa sẽ thực hiện theo quy định tại khoản 3 Điều 6 Nghị định 189 (mức phạt tiền tối đa là 50.000.000 đồng đối với cá nhân, đến 100.000.000 đồng đối với tổ chức).

Thứ ba, bổ sung quy định thời điểm xác định thời hiệu xử phạt

Tại khoản 2, 3 và 4 Điều 5 dự thảo Nghị định đã bổ sung thời điểm xác định thời hiệu xử phạt bao gồm: Thời điểm chấm dứt hành vi vi phạm, thời điểm phát hiện hành vi vi phạm. Đối với trường hợp XPVPHC đối với cá nhân, tổ chức do cơ quan tiến hành tố tụng chuyển đến thì được kéo dài thêm 01 năm. Thời gian cơ quan tiến hành tố tụng thụ lý, xem xét được tính vào thời hiệu XPVPHC.

Quy định này phù hợp với khoản 1 Điều 6 Luật XLVPHC, nhằm bảo đảm rõ ràng, tạo thuận lợi trong thực hiện.

Thứ tư, bổ sung quy định xử phạt đối với một số vi phạm hành chính

Một là, bổ sung quy định XPVPHC đối với hành vi vi phạm quy định về tổ chức thu phí, lệ phí (Điều 6). Đây là hành vi của cơ quan, tổ chức không có chức năng, chưa đủ điều kiện, chưa có quy định là cơ quan, tổ chức thu phí, lệ phí nhưng thực hiện thu phí, lệ phí.

Việc bổ sung này nhằm kiến tạo công cụ pháp lý để thực thi và bảo vệ quy định về tổ chức thu phí, lệ phí tại Điều 7 Luật Phí và lệ phí; bảo đảm đồng bộ, thống nhất; minh bạch, hợp pháp trong thực hiện thu phí, lệ phí.

Mức xử phạt và biện pháp khắc phục hậu quả tại dự thảo Nghị định được quy định tương tự như hành vi vi phạm quy định về quản lý, sử dụng tiền phí, lệ phí tại Điều 27 Nghị định 109.

Hai là, bổ sung quy định XPVPHC đối với hành vi tự đặt và thu các loại phí, lệ phí (Điều 7)

Việc bổ sung quy định này nhằm kiến tạo công cụ pháp lý để thực thi nghiêm minh quy định cấm cơ quan nhà nước, đơn vị sự nghiệp công lập, tổ chức, cá nhân tự đặt và thu các loại phí, lệ phí tại điểm a khoản 1 Điều 16 Luật Phí và lệ phí. Qua đó, góp phần bảo đảm đồng bộ, thống nhất với pháp luật phí, lệ phí; khắc phục khoảng trống pháp lý; bảo đảm minh bạch, hợp pháp trong thực hiện thu phí, lệ phí.

Mức xử phạt đối với hành vi này được kế thừa theo quy định hiện hành tại Nghị định 109.

Thứ năm, bổ sung trường hợp kê khai sai, kê khai không đầy đủ.

Tại dự thảo Nghị định đã bổ sung trường hợp: Kê khai sai, kê khai không đủ nhưng không dẫn đến thiếu số tiền phí, lệ phí phải nộp và kê khai sai, kê khai không đủ dẫn đến thiếu số tiền phí, lệ phí phải nộp nhưng đã nộp đủ trước khi người có thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính được áp dụng hình phạt cảnh cáo.

Việc bổ sung quy định này nhằm vừa bảo đảm răn đe hành vi khai sai, khai không đúng tờ khai, vừa khuyến khích người nộp phí, lệ phí chủ động khắc phục thiếu sót trong việc nộp phí, lệ phí.

Thứ sáu, bổ sung thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính

Tại điểm b khoản 2 Điều 13 dự thảo Nghị định đã bổ sung quy định: Viên chức đang thi hành công vụ, nhiệm vụ mà phát hiện hành vi vi phạm hành chính về phí, lệ phí trong lĩnh vực do mình quản lý.

Việc bổ sung quy định này phù hợp với thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính tại khoản 1 Điều 58 Luật XLVPHC, khoản 4 Điều 6 Nghị định số 118/2021/NĐ-CP. Từ đó, nhằm bảo đảm hiệu quả, kịp thời trong XPVPHC.

Thứ bảy, bổ sung quy định một số chức danh có thẩm quyền và phân định thẩm quyền XPVPHC trong lĩnh vực phí, lệ phí

Tại dự thảo Nghị định đã bổ sung thẩm quyền XPVPHC của Cục trưởng Cục QLGSCT; trưởng đoàn kiểm tra do Thủ trưởng tổ chức thuộc bộ, cơ quan ngang bộ thành lập hoặc do Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ thành lập; một số chức danh, thẩm quyền xử phạt của cơ quan Hải quan. Đồng thời, bổ sung nội dung

phân định thẩm quyền XPVPHC trong lĩnh vực phí, lệ phí (tại các khoản 3, 4, 5, 6, 11, 12 và 13 Điều 14 dự thảo Nghị định).

Việc bổ sung quy định này phù hợp thẩm quyền XPVPHC tại khoản 1 Điều 37a Luật XLVPHC và Điều 6, 11 Nghị định 189; phù hợp nguyên tắc xác định, phân định thẩm quyền XPVPHC và áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả tại Điều 52 Luật XLVPHC. Qua đó, bảo đảm thống nhất, minh bạch, khả thi; nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả và kịp thời trong XPVPHC.

3.3. Nội dung lược bỏ

Thứ nhất, bãi bỏ hình thức tước quyền sử dụng giấy phép hoặc đình chỉ hoạt động liên quan đến hành vi vi phạm quy định về thu phí, lệ phí

Tại dự thảo Nghị định đã bãi bỏ hình thức tước quyền sử dụng giấy phép hoặc đình chỉ hoạt động liên quan đến hành vi vi phạm quy định về mức thu phí, lệ phí tại khoản 2 Điều 25 Nghị định 109.

Việc bãi bỏ hình thức xử phạt bổ sung này phù hợp quy định tại khoản 1, 2 Điều 25 Luật XLVPHC³ và bảo đảm quy định hình thức XPVPHC đúng tính chất hành vi vi phạm.

Thứ hai, bãi bỏ quy định XPVPHC đối với hành vi vi phạm quy định đăng ký phí, lệ phí và quy định về sử dụng lệ phí

Tại dự thảo Nghị định đã bãi bỏ quy định XPVPHC hành vi vi phạm quy định đăng ký phí, lệ phí tại Điều 22 Nghị định 109; bãi bỏ quy định XPVPHC đối với hành vi vi phạm quy định sử dụng lệ phí tại Điều 27 Nghị định 109.

Việc bãi bỏ quy định nêu trên nhằm bảo đảm thống nhất với Luật Phí và lệ phí. Vì tại Luật Phí và lệ phí không quy định nghĩa vụ “đăng ký” phí, lệ phí và không quy định sử dụng lệ phí.

Ngoài ra, tại dự thảo Nghị định đã sửa đổi câu chữ để bảo đảm thống nhất, rõ ràng trong thực hiện.

³ Tại Điều 25 Luật XLVPHC quy định: “1. Tước quyền sử dụng giấy phép.... có thời hạn là hình thức xử phạt được áp dụng đối với cá nhân, tổ chức vi phạm nghiêm trọng các hoạt động được ghi trong giấy phép,

2. Đình chỉ hoạt động có thời hạn là hình thức xử phạt áp dụng đối với cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính trong các trường hợp: a) Đình chỉ một phần hoạt động gây hậu quả nghiêm trọng hoặc có khả năng thực tế gây hậu quả nghiêm trọng đối với tính mạng, sức khỏe con người, môi trường của cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ mà theo quy định pháp luật phải có giấy phép;

b) Đình chỉ một phần hoặc toàn bộ hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ hoặc hoạt động khác mà theo quy định của pháp luật không phải có giấy phép và hoạt động đó gây hậu quả nghiêm trọng hoặc có khả năng thực tế gây hậu quả nghiêm trọng đối với tính mạng, sức khỏe con người, môi trường và trật tự, an toàn xã hội”.

4. Hiệu lực thi hành

- Ngày 25/6/2025, Quốc hội đã thông qua Luật Ngân sách nhà nước, có hiệu lực thi hành từ năm ngân sách 2026. Theo quy định tại khoản 3 Điều 76 Luật này thì: Kể từ ngày 01/01/2026, việc quản lý, sử dụng tiền phí thu từ các hoạt động dịch vụ do cơ quan nhà nước thực hiện đã có thay đổi so với quy định hiện hành tại Luật Phí và lệ phí: Toàn bộ tiền phí thu từ các hoạt động dịch vụ do cơ quan nhà nước thực hiện phải nộp vào NSNN, trường hợp cơ quan nhà nước thực hiện các dịch vụ thu phí không được trích lại một phần số tiền phí thu được để trang trải chi phí thực hiện công việc thu phí.

- Thực hiện quy định nêu trên, Bộ Tài chính đang xây dựng dự thảo Nghị định quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành Luật Phí và lệ phí, thay thế Nghị định số 120/2016/NĐ-CP ngày 23/8/2016 và Nghị định số 82/2023/NĐ-CP ngày 28/11/2023 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Phí và lệ phí theo trình tự, thủ tục rút gọn.

Theo đó, để đồng bộ với quy định pháp luật phí và lệ phí, pháp luật về XPVPHC, dự thảo Nghị định này sẽ có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2026.

5. Điều khoản chuyển tiếp

Để tránh gián đoạn, bảo vệ quyền lợi hợp pháp của tổ chức, cá nhân liên quan; dự thảo Nghị định đã quy định điều khoản chuyển tiếp (Điều 16) như sau:

- Trường hợp hành vi vi phạm hành chính về phí, lệ phí thực hiện trước ngày Nghị định này có hiệu lực nhưng hành vi vi phạm đó kết thúc kể từ khi Nghị định này có hiệu lực hoặc kết thúc sau thời điểm Nghị định này có hiệu lực thi hành thì áp dụng quy định tại VBQPPL về XPVPHC trong lĩnh vực phí, lệ phí có hiệu lực tại thời điểm thực hiện hành vi vi phạm đó.

- Đối với hành vi vi phạm hành chính về phí, lệ phí đã bị xử phạt trước ngày Nghị định này có hiệu lực mà cá nhân, tổ chức còn khiếu nại, khởi kiện thì giải quyết theo quy định pháp luật XPVPHC trong lĩnh vực phí, lệ phí và các quy định pháp luật liên quan có hiệu lực tại thời điểm thực hiện hành vi vi phạm.

V. NHỮNG NỘI DUNG BỔ SUNG MỚI SO VỚI DỰ THẢO VĂN BẢN GỬI THẨM ĐỊNH

.....

VI. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH NGHỊ ĐỊNH

Kinh phí xây dựng, triển khai thi hành Nghị định được thực hiện theo quy định pháp luật về ngân sách nhà nước và quy định của pháp luật có liên quan.

Nghị định do Bộ trưởng Bộ Tài chính, Cục trưởng Cục QLGCST; các cơ quan quản lý thuế và tổ chức thu phí, lệ phí thực hiện, gắn với quá trình quản lý nhà nước. Do vậy, khi Nghị định được ban hành và có hiệu lực thi hành không làm phát sinh tổ chức hành chính mới, không tăng biên chế.

VII. NHỮNG VẤN ĐỀ XIN Ý KIẾN

.....

Trên đây là nội dung cơ bản của dự thảo Nghị định quy định XPVPHC trong lĩnh vực phí và lệ phí, Bộ Tài chính kính trình Chính phủ xem xét, quyết định./.

(Xin gửi kèm theo: Dự thảo Nghị định; Bản so sánh, thuyết minh chi tiết dự thảo Nghị định, Báo cáo thẩm định; Báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến thẩm định; Bản tổng hợp giải trình, tiếp thu ý kiến của cơ quan, tổ chức, cá nhân về dự án Nghị định).

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Phó Thủ tướng Hồ Đức Phớc (để báo cáo);
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Văn phòng Chính phủ (để phối hợp);
- Bộ Tư pháp;
- Lưu: VT, CST (VP).

KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG

Cao Anh Tuấn